[2018] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1005

ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11824-25)

ਦਸੰਬਰ 04, 2018

[ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996:

ਧਾਰਾਵਾਂ 11 (6), 21 ਅਤੇ 25 (a) - ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ - ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ - ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ "ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ" ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਖੰਡ (ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 65) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ - ਧਾਰਾ 25 (a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ - ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ- ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਖੰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ - ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ

ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਕਲੌਤਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰੇਗਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਖੁਦ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚੋਲੇ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 2015 – ਧਾਰਾ 12 (5) ਅਤੇ 26

XXXXXX

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਕਿ : 1. ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ

(65) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਾਕ "ਜਿਸ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ..." ਜੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਅਹੁਦੇ ਦੁਆਰਾ, ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚੋਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, HPPWD ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10] [1013-G-H; 1014-A-C]

2. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ HPPWD ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਜੋ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 23.10.2015 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਕਲੌਤਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਮੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕੋਈ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ

ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11] [1014-C-F]

XXXXXX

ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ
1007

ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **(2009) 8 SCC 520: [2009] 13 SCR 510;** ਏਸ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (**2007) 5 SCC 304: [2007] 4 SCR 777;** ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ **(2004) 10 SCC 504 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।**

3. ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਚੈਕਸ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ । ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, HPPWD ਨੂੰ ਇਕਲੌਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 12] [1014-F-G; 1015-D-G]

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬ੍ਰਿਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ **ਲਿਮਟਿਡ (2015) 2 SCC 52 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**।

4. ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇਨ-ਚੀਫ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਲੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਡਾਕ' ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਦੁਆਰਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਉਠਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, HPPWD ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਇਕੱਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 13] [1015-F-H; 1016-A-B]

XXXXXX

5. ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ, 2015 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਹੋਰ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ 2013 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 15] [1017-A-D]

ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੋਚੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2018) 6 SCC 287: [2018] 2 SCR 829 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਰਤਨਾ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੇਜਾ ਊਰਜਾ ਨਿਗਮ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **(2017) SCC ਆਨਲਾਈਨ Del 7808 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ** ।

6. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 19] [1019-C-D]

ਐਂਟ੍ਰਿਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦੇਵਾਸ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **(2014) 11 SCC 560: [2013] 6 SCR 453 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

7. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਏ ਬਿਨਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 25 ਤਿੰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 25 (a) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇਨ-ਚੀਫ/ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, HPPWD ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 21] [1020-A-F]

XXXXXX

8. ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 (a) ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੌਥੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22] [1020-F-H; 1021-A-B]

<u>ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ</u>		
[2013] 6 SCR 453	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 4**
(2017) SCC Online Del 7808	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 5**
[2018] 2 SCR 829	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 6**
[2009] 13 SCR 510	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 11**
[2007] 4 SCR 777	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 11**
(2004) 10 SCC 504	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 11**
(2015) 2 SCC 52	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 12**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11824-11825

ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 2013 ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 4049 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ RPST/20087/2014 ਦੇ 01.09.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

XXXXXX

ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ , ਅਨਿਰੁਧ ਵਧਵਾ, ਅਤੁਲ ਸ਼ੰਕਰ ਵਿਨੋਦ, ਪ੍ਰਭਾਸ ਬਜਾਜ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਨਿਕਾ ਸਰਨ, ਭਾਰਗਵ ਟੀ., ਐਮ.ਪੀ. ਵਿਨੋਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਭਿਨਵ ਮੁਖਰਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਹੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਰਨਿਮਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵਿਜ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ।

ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ, ਜੇ.

1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ(Leave granted)

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 2013 ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 4049 ਵਿੱਚ 10.03.2014 ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 01.09.2014 ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. RPST/20087/2014 ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

3. ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 19.12.2006 ਨੂੰ 214.00 ਮੀਟਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਸਾਰੀ ਕਾਰਜ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਡੀ ਰਿਵਾਲਸਰ ਚੰਦੇਸ਼-ਰਾਖੇਟਾ ਮਸੇਰਾ ਸਰਕਾਘਾਟ ਤਿਹਰਾ ਸੰਧੋਲ, ਆਲਮਪੁਰ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਹਰਸੀਪਟਨ ਵਿਖੇ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ 'ਤੇ ਬਣੇ ਪੁਲ 'ਤੇ 14,29,81,500/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਸਪੈਨ ਸੀ/ਸੀ ਬੇਅਰਿੰਗ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਮਿਆਦ 04.01.2009 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 30.06.2010 ਤੱਕ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 04.06.2011 ਨੂੰ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ 18.10.2013 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, HPPWD ਦੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ 30.10.2013 ਨੂੰ "ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, HPPWD, ਸੋਲਨ" ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ 11.11.2013 ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ

ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 06.08.2014 ਨੂੰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 (a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 1011

4. "ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, ਸੋਲਨ, HPPWD" ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਐਂਟ੍ਰਿਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦੇਵਾਸ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ** (2014) 11 SCC 560 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਧਿਰ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ / ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਉਪਾਅ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ "ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ" ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਿਚੋਲਗੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹੁਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਹੁਣ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 2013 ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4049 ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, HPPWD ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਰਤਨਾ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੇਜਾ ਊਰਜਾ ਨਿਗਮ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ** (2017) SCC ਆਨਲਾਈਨ Del 7808 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੋਚੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ** (2018) 6 SCC 287 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ, 2015 ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਹੋਰ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

XXXXXX

7. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8. HPPWD ਦੇ ਮਿਤੀ 30.10.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, HPPWD, ਸੋਲਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ/ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕਲੌਤਾ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕਲੌਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਲਕਿ, ਅਹੁਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਨੰਗੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ....."। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

XXXXXX

ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ
[ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ, ਜੇ.] 1013

"ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 65-.....ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਡਿਜ਼ਾਈਨਾਂ, ਡਰਾਇੰਗਾਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ, ਦਾਅਵੇ, ਸਹੀ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਤਿਆਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ, ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇਨ-ਚੀਫ/ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚੋਲਗੀ ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਸਨ. ਜਿਸ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ

ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਦਫਤਰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਕਿ (ਸਿੱਕ) ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, HPPWD, ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ, ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, HPPWD ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 50 000/- ਰੁਪਏ ਹਨ, (ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਇਨਾਮ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇਗੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। **[ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ]**

10. ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ (65) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ "ਜਿਸ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ..." ਜੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਅਹੁਦੇ ਦੁਆਰਾ, ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚੋਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, HPPWD ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

XXXXXX

11. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਬੀਟ੍ਰੇਟਰ HPPWD ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 23.10.2015 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਕਲੌਤਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰੇਗਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। **[ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ (2009) 8 SCC 520, ਐਸ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਕੰਟਰੈਕਟ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ** (2007) 5 SCC 304, **ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ** (2004) 10 SCC 504] ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਮੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਾ

ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕੋਈ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ, ਵਿਚੋਲੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ **ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬ੍ਰਿਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ** (2015) 2 SCC 52, ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੁਸ਼ਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਚੈਕਸ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"17. ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ/ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਨਿੱਜੀ ਧਿਰਾਂ/ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨਾਮੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇੱਕ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕਲੌਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇਕ ਸਖਤ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ

ਸਿਰਫ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਬਲਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹਨ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤਬਾਦਲੇ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ "ਡਿਫਾਲਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਬਦਲਵੇਂ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਚੋਲਗੀਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ
[ਆਰ. ਭਾਨੁਮਤੀ, ਜੇ.] 1015

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, HPPWD ਨੂੰ ਇਕਲੌਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

13. ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇਨ-ਚੀਫ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਡਾਕ' ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਦੁਆਰਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਉਠਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 28.12.2013 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ, HPPWD, ਸੋਲਨ ਦੀ ਇਕਲੌਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਇਕੱਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

XXXXXX

14. ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੇ ਹੋਏ, "ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ," ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 23.10.2015 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਰਤਨਾ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੇਜਾ ਊਰਜਾ ਨਿਗਮ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ** (2017) SCC ਆਨਲਾਈਨ Del 7808 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਧਾਰਾ 26 (ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਐਕਟ 2015) ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਕਿ 23.10.2015 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"22. ..... ਸ਼ਬਦ "ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ..." ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਕਿ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ 'ਸਹਿਮਤ' ਅਤੇ 'ਸਹਿਮਤ' ਵਿਚਕਾਰ ਵਧੀਆ ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਸੋਧ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਤਾਂ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

23. ਸ਼ੁੱਧ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੋਂ ਸੋਧੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 12 (5) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 12 (5) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਖੇਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏਗਾ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ GM ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 21 ਅਗਸਤ 2016 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ

ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਖੇਰ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2014 ਦੇ 1 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਤਵਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ
[ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ, ਜੇ.] 1017

15. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਤਨਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ; ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ, 2015 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਹੋਰ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ (23.10.2015 ਤੋਂ) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ 2013

ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

16. **ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੋਚੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ,** (2018) 6 SCC 287 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 (23.10.2015 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ:

"37. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਹੜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

"26. ਬਕਾਇਆ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ:- ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਹੋਰ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

(1) "ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; (2) ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਲਈ" ਹੈ ਨਾ ਕਿ "ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ"; ਅਤੇ (3) ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "... ਪਰ ਇਹ ਐਕਟ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ" ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

"ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ" ਅਤੇ "ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

XXXXXX

17. ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ ਦੀ ਇਕਲੌਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ (30.10.2013) ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਇਕੱਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6), 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4049/2013 (28.12.2013) ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।

18. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਐਂਟ੍ਰਿਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦੇਵਾਸ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ** (2014) 11 SCC 560 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ (ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਖੰਡ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਉਪਾਅ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹੋਵੇਗਾ।

19. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ **ਐਂਟ੍ਰਿਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦੇਵਾਸ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ** (2014) 11 SCC 560 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

31. ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇੰਨਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਦੇਵਸ ਨੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਜੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਵਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਇਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

.....

XXXXXX

33. 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ICC ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਖੰਡ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ, ਜੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਉਪਾਅ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

20. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 11.11.2013 ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 07.12.2013 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ; ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। 13.03.2014 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਲਈ ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਾਅਵੇਦਾਰ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ

ਕੌਂਸਲ ਸ੍ਰੀ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ 12.03.2014 ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਪੱਤਰ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮਿਤੀ, 03.04.2014, 25.04.2014 ਅਤੇ 06.08.2014 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ; ਪਰ ਸਿਰਫ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ। 03.04.2014 ਨੂੰ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 25.04.2014 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 25.04.2014 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 25.04.2014 ਨੂੰ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 06.08.2014 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੇ 1996 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ 06.08.2014 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

XXXXXX

21. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਏ ਬਿਨਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 25 ਤਿੰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

(i) ਧਾਰਾ 25 (a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ;

(ii) ਧਾਰਾ 25 (b) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ;

(iii) ਧਾਰਾ 25 (c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ।

ਧਾਰਾ 25 (a) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਇਨ-ਚੀਫ/ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, HPPWD ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

22. ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ 06.08.2014 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ 1996 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 (a) ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਸਲਾਹ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੌਥੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ 18.10.2013 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ 06.08.2014 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਗੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਤੀ 19.12.2006 ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ 19.12.2006 ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

XXXXXX

23. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
-

(i) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਿਤੀ 06.08.2014 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ (65) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗੀ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi